Estetiske retningslinjer for blåbyen Sortland

Skrift på blå bunn

Bakgrunn

Den litterær utsmykkingen Skrift på blå bunn er en viktig del av blåbyen Sortland. Ungdom fra Vesterålen deltar i en kollektiv dugnad med å sette ord, dikt og tekster på de blå fasadene. Dugnaden ledes av Lars Saabye Christensen. Han ga følgende beskrivelse av prosjektet første gang vi inviterte ungdom til å være med:

> I planleggingen av DEN BLÅ BYEN VED SUNDET har det vi kan kalle «litterær utsmykning» hele tiden vært med i bildet. Det betyr: Noen vegger/bygninger/steder skal gi rom for tekster som på sin måte kan berike miljøet og glede alle som ser og leser dem. I denne forbindelse inviterer vi ungdom til et verksted hvor disse tekstene bearbeides. Vi skal gå på befaring og se an stedene som trenger et ord, en setning, et dikt, en linje: Vi skal samarbeide, planlegge og skrive. Vi skal være med på å gi Sortland en poetisk gave!

Retningslinjer

for utarbeidelse og påføring av Skrift på blå bunn

Redaktør og deltakere i prosjektet
Redaktør/mentor: Lars Saabye Christensen
Svein Spjelkavik, God strek er ansvarlig for lay out og produsent i samarbeid med Mona Dahl, Sortland kommune.

Sortland kommune er ansvarlig for:
Å tilrettelegge for gjennomføringen av skriveverksted
Å ha dialog med gårdeiere om påføring av tekster
Å dokumentere den litterære utsmykkingen
Å utarbeide statusrapporter hvor vedlikehold av tekster fremkommer

Gårdeieren er ansvarlig for:
Å være et godt vertskap for den litterær utsmykking
Å vedlikeholde tekster som er skadet

Layout
Tekstene og valg av steder for påføring skjer først og fremst utfra en kunstnerisk og estetisk vurdering. Tekstene må ikke oppfattes som propaganda eller reklame. Tekstene fungerer i et samspill med omgivelsene. Omgivelsene vil selvsagt forandre seg etterhvert som byen utvikler seg. Det er følgelig naturlig at tekstutvalg og lay out også endres. Noen tekster tas bort andre dukker opp et nytt sted, atter andre byttes ut. Forfatter og redaktør velger tekster og steder i samarbeid med layout-ansvarlig. Stikkord for valg av plassering: Tekstene fungerer ut i fra blant annet plassering. De spiller sammen med andre tekster og/eller kommenterer eller omgivelsene.

Valg av sted ut i fra:
- uterom med behov for tekst
- gaver til noen spesielle som har bidratt særlig i prosjektet

Skrifttype
Skrifttypen som benyttes er Bosis. Størrelse og farge tilpasses utifra grunnlag og størrelsen på flaten som skal utsmykkes.
To varianter av Bosis benyttes:

blå

Bosis medium

blå

Bosis light

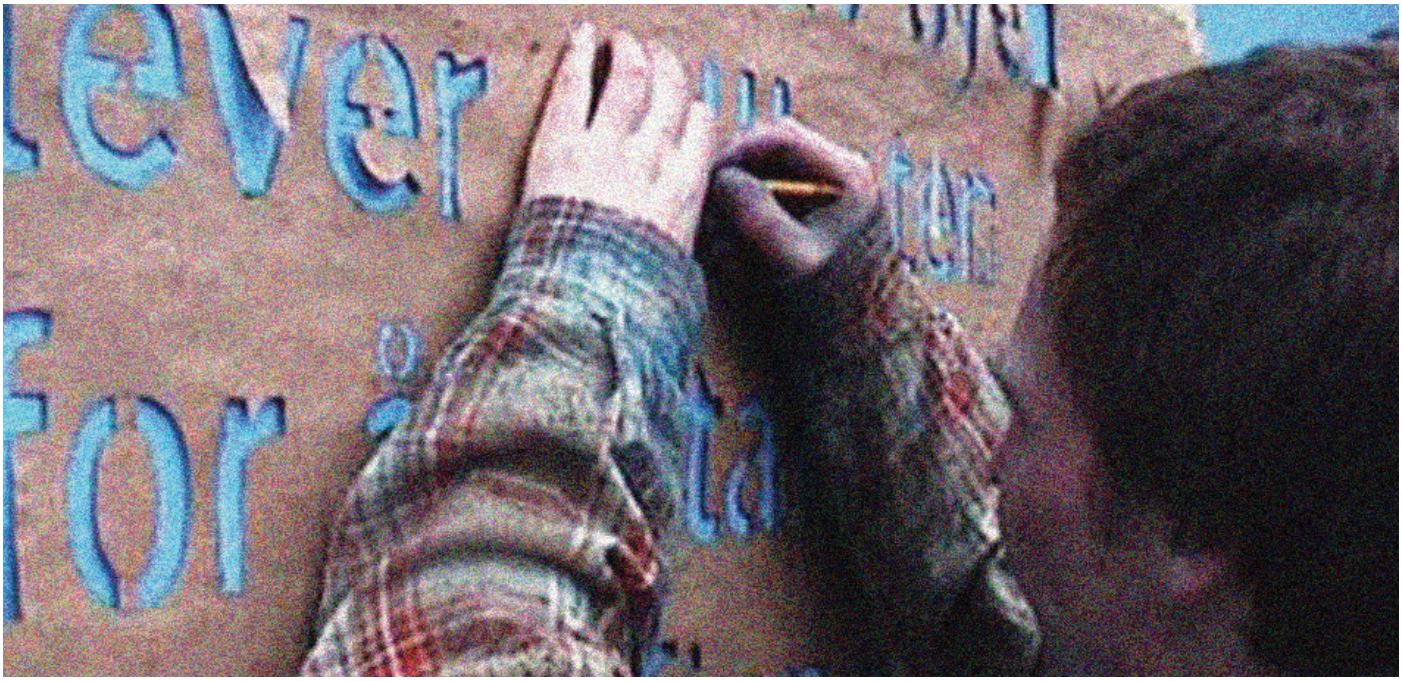

Påføringsteknikk

Tekstene påføres i hovedregelen for hånd. Det er ikke ønskelig å benytte løse plater for så å påføre disse tekst i foliedekor. Foliedekor kan benyttes, men da på flater i glass, plast eller metall. På malte flater benytess maling av samme type som Vegg malingen.

Det er ønskelig at teksten skal oppleves som intregert del av veggen. Tekstur/glans og farge skal harmonere med underlaget.

Vanlige malingsfaglige hensyn tas under påføring i forhold til fuktighet, temperatur, underlagskavitet også videre.

Når en veggflate males opp, og teksten skal bevares er det i regelen best og male over hele flaten og påføre teksten på nytt. Forsøk på og la feltet der teksten står forbli umalt gir nesten alltid et uheldig resultat med «lappeteppe preg». Dette er IKKE ønskelig.

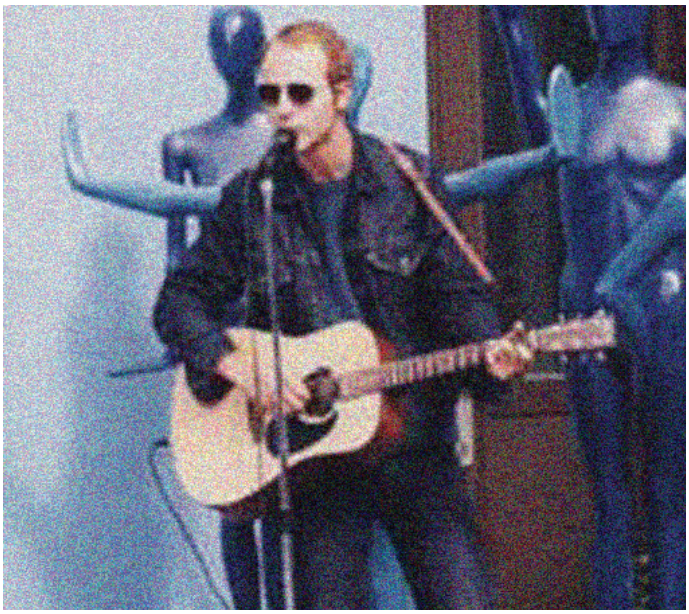

Fra påføringen og åpningen av de aller første teksnene. Over Tord Eliassen, God strek og en av de som har bidratt med tekst: Sivert Høyem.

Har Sortland en retning?

Betraktninger fra lay out-ansvarlig for Skrift på blå bunn

Har Sortland en retning, og i så fall endrer den seg etter døgnets gang? Har blåbyen et ansikt, og i så fall har det alltid sittet der det gjør i dag? Dette var noen av de spørsmålene Svein Spjelkavik i reklamebyrået God strek stilte seg da han sammen med Lars Saabye Christensen og tekstforfatterne skulle velge hvordan ordene skulle plasseres i byrommet.

– Tenk deg at vi tar bilder fra en satellitt som filmer Sortland hele døgnet. Så spiller vi av i hurtig film. Vi ser biler kjøre ut og inn av sentrum, folk som små maur går inn på bussterminalen på fredag ettermiddag, mot Skipsgården lørdag formiddag og ut av kinoen søndag kveld. Vi ser kanskje retninger som snur. Tilsynelatende kaotisk mylder rundt sentrumsbutikkene på formiddag før det hele stilner hen mot stengetid. Så: Nye vandringer mot stedets vannhull på kvelden. Natta viser oss taxiturer og vinglete steg hjemover. Vi tok hensyn til de usynlige stiene etter Sortlandsborgeren når tekstene ble plassert.

Sover ikke

– Sortland er det eneste stedet i Vesterålen som aldri sover, og da snakker jeg ikke bare om at Havna Service har døgnåpent, men mer om grunnen til at de har hatt det i 20 år.
Spjelkavik og hans team malte flere netter gjennom og hadde samtidig et øye mot Sortlandsnatta.
– Det blir aldri helt stille her. Det er helt annerledes på Dverberg og i Alsvåg, på Stokmarknes og i Lødingen. De stedene går til ro. Sortland nekter å legge seg. Når det begynner å bli stille på utestedene våkner andre deler av byen til liv. Vi sto å malte utenfor posten der en mann kom ut og bød oss på kaffe. Klokka var neste fire på natta og fra et åpen vindu på Bangs bakeri strømmer duften av nystekt bakverk og lyden av rock'n'roll. Bakerstanden her starter en ny dag i Sortland – Rock City, før byens gitarhelter har fått sovnet skikkelig, sier Spjelkavik.

Ansikt i bakhodet

Noen av tekstene er plassert i bakgårder. Men folkene bak ute-boka nekter for at disse bidragene er gjemt bort.
– Tvert i mot. Noen av de fineste tekstene står tilsynelatende bortgjemt. Vi tenker oss at med å plassere de der imiterer vi livet og gir leseren en mulighet til å vrenge bybildet, snu Sortland litt opp ned. En øvelse Spjelkavik mener Sortlendinger egentlig har god trening i.
– Bare se på hva som var «fjeset» til Sortland før. Bryggekanten tok i mot og var de fleste Vesterålingers møte med Sortland. I mange år ble det gamle ansiktet plassert i bakhodet, mens rundkjøringa i nord og industri- og foretnigsområdet i sør er blitt byens nye ansiktet utad. Nå er det kanskje i ferd med å snu seg tilbake som et resultat av bevisste valg i byrommet.
Disse observasjonene har vi forsøkt å legge til grunn når vi sammen med redaktøren Lars Saabye Christensen og forlegger Mona Dahl har plassert tekstene. Et spennende eksempel er den første teksten som møter deg når du kommer inn til Sortland fra Nord. Den er egentlig ment som den siste når du kjører ut og hjem til Bø, Øksnes eller Andøy. Teksten skal leses i speilet på bilen eller sykkelen. Derfor er det skrevet speilvendt:

og ettertpå var gatene
fylt med stillhet

Det er ikke den første teksten, det er den siste.

Med mindre du skal hjem til Hadsel eller Lofoten og kjører ut ved Nord-trafikk og Strand Hotell. Da kan du bli ønsket på gjensyn av denne vakre teksten:

jeg har sett deg
løpe gjennom skogen
og ta igjen solen